

**UCHWAŁA LIV/389/22
RADY MIEJSKIEJ W WARCE**

z dnia 13 kwietnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Planu Odnowy Miejscowości Nowa Wieś na lat 2022-2025

Na podstawie art.18 ust.2 pkt. 9 lit. a ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559)Uchwala się co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Nowa Wieś na lata 2022-2025 przyjęty uchwałą Zebrania Wiejskiego 1/04/2022 o brzmieniu określonym w załączniku 1 do niniejszej uchwały jako dokument o charakterze planowania strategicznego dla tego sołectwa

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Warki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik Nr 1

Do Uchwały Nr LIV/389/22

Rady Miejskiej w Warce

z dnia 13 kwietnia 2022 r.

**PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
NOWA WIEŚ 2022-2025
GMINA WARKA**

SPIS TREŚCI	
1. Wstęp.....	3
2. Charakterystyka miejscowości	4
2.1. Położenie miejscowości, przynależność administracyjna, powierzchnia, liczba ludności.....	4
2.2. Historia miejscowości.....	4
2.3. Określenie przestrzennej struktury miejscowości	5
3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości	5
3.1. Zasoby przyrodnicze.....	5
3.2. Dziedzictwo kulturowe	11
3.3. Obiekty i tereny	13
3.4. Infrastruktura społeczna.....	17
3.5. Infrastruktura techniczna.....	22
3.6. . Gospodarka i rolnictwo.....	42
3.7. Kapitał społeczny i ludzki	43
4. Analiza SWOT	43
SŁABE STRONY	44
ZAGROŻENIA	45
5. Opis i charakterystyka obszarów.....	45
6. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć	46
6.1 Opis inwestycji, przedsięwzięcia	46
6.1.1 Nazwa, cel, przeznaczenie, harmonogram realizacji, kwota końcowa, źródło pozyskania funduszy	46
Źródła	48

1. Wstęp

Plan Odnowy Miejscowości (POM) **Nowa Wieś** jest dokumentem określającym strategię działań wsi w sferze społeczno – gospodarczej w perspektywie lat 2022-2025.

POM jest wynikiem oddolnej inicjatywy mieszkańców miejscowości **Nowa Wieś** oraz współpracy Rady Sołeckiej mieszkańców z miejscowymi władzami samorządowymi, które widziały potrzebę perspektywicznego wyznaczenia kluczowych kierunków rozwoju miejscowości.

Przedkładany Plan Odnowy Miejscowości jest zgodny z dokumentami strategicznymi rozwoju kraju, województwa i powiatu.

Niniejsze opracowanie zawiera charakterystykę miejscowości, poczynając od historii, poprzez inwentaryzację zasobów wsi, czyli analizę sfery społeczno- gospodarczej służącej identyfikacji problemów miejscowości, SWOT – czyli mocne i słabe strony miejscowości, planowane kierunki rozwoju, zakładane do realizacji przedsięwzięcia wraz z szacunkowymi kosztami i harmonogramem planowanych działań. W planie został przedstawiony system wdrażania, system monitorowania i oceny realizacji Planu oraz system komunikacji społecznej. POM dla miejscowości **Nowa Wieś** jest ekspertyzą prognostyczną - otwartą, podlegającą ciągłej weryfikacji sytuacji społeczno-gospodarczej, która w zależności od potrzeb i uwarunkowań finansowych będzie mogła być poddawana aktualizacjom.

Działania inwestycyjne zapisane w Planie w tychże latach mają spowodować wzrost znaczenia i zwiększenie atrakcyjności miejscowości **Nowa Wieś** na tle całej gminy oraz przyczynić się do poprawy jakości i podniesienia standardu życia mieszkańców wsi, poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych oraz promowanie obszarów wiejskich.

2. Charakterystyka miejscowości

2.1. Położenie miejscowości, przynależność administracyjna, powierzchnia, liczba ludności

Nowa Wieś, zlokalizowana jest w województwie mazowieckim, we wschodniej części powiatu grójeckiego. Powierzchnia wsi to obszar 386,4143 ha. Od Warki oddalona jest o osiem kilometrów w kierunku zachodnim.

Według danych Urzędu Miejskiego z 31.12.2021 r. roku na terenach miejscowości Nowa Wieś zameldowanych było 390 osób.

2.2. Historia miejscowości

Pierwsza znana historyczna wzmianka o Nowej Wsi pochodzi z połowy XV wieku. Miejscowość istniała już w 1469 r. Została wymieniona podczas ugody wdowy synów zmarłego wojewody Jana Boglewskiego z biskupem poznańskim Andrzejem Bnińskim w sprawie jego dziesięcin z Woli Boglewskiej, Osin, Rytomoczydła i Nowej Wsi. W 1821 roku od rodziny Borowskich m. in. Nową Wieś zakupił pan Tomasz Gąsiorowski (zachował się stary dworek szlachecki stojący tam jeszcze przed tym wydarzeniem). W 1885 r. Nowa Wieś była siedzibą gminy inależała do parafii Boglewice. Dzielila się na wieś i folwark. Miała wiatrak, zadbane gospodarstwo folwarczne i piękną oborę.

18 maja 1863 roku rozegrała się w tej miejscowości część bitwy między partyzanckim oddziałem powstańców styczniowych pod dowództwem majora Władysława Grabowskiego a oddziałem carskiego wojska rosyjskiego, którym dowodził generał Meller - Zakomelski. Bitwa zakończyła się klęską powstańców.

Czasy po drugiej wojnie światowej charakteryzowały się w Nowej Wsi przede wszystkim zmianami społecznymi. Brakło właściciela miejscowych dóbr ziemskich, a dotychczasowy dwór i inne zabudowania dworskie

przeszły w użytkowanie ludzi związanych z Gospodarstwem Doświadczalnym Instytutu Sadownictwa w Skierniewicach, którego zadaniem było krzewienie i rozwój kultury agrarnej na ziemi grójeckiej. W 1973 r. wzniesiono Technikum Ogrodnicze oraz obszerny budynek Szkoły Podstawowej. Natomiast w 1981 r. utworzono ośrodek katechetyczno – duszpasterski przy nowej kaplicy, który w 1995 r. został przekształcony w parafię.

2.3 Określenie przestrzennej struktury miejscowości

Przez miejscowość przepływa rzeka Czarna, lewobrzeżny dopływ Wisły. Do 1954 roku istniała gmina Nowa Wieś. W latach 1975-1998 miejscowość należała administracyjnie do województwa radomskiego.

W miejscowości znajduje się siedziba parafii rzymskokatolickiej pod wezwaniem św. Izydora Oracza, z kościołem pod wezwaniem św. Stanisława, należącej do dekanatu wareckiego, archidiecezji warszawskiej.

Przez miejscowość przebiega droga wojewódzka nr 730.

3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

Znaczna część danych odnoszących się do zasobów miejscowości **Nowa Wieś** opracowana jest w odniesieniu do całej gminy Warka. Niemniej jednak ze względu na fakt, iż gmina Warka ma charakter dość jednorodny należy przyjąć, że informacje charakteryzujące odnoszą się proporcjonalnie także do samego sołectwa **Nowa Wieś**.

3.1. Zasoby przyrodnicze

Pod względem geograficznym, obszar gminy położony jest w południowej części Niziny Mazowieckiej na pograniczu Wysoczyzny Rawskiej i Równiny Radomskiej, w dolinie rzeki Pilicy. Dolina ograniczona jest stromą skarpą przechodzącą w wysoczyznę morenową, zbudowaną głównie z glin zwałowych. Średnia wysokość wysoczyzny wynosi 120 – 130 m n.p.m.,

a doliny rzek Wisły i Pilicy tworzą taras zalewowy o wysokości średnio 50 – 90 m n.p.m.

Rejon na północ od Warki to rozległe obszary sadów, które są głównym źródłem utrzymania i dochodów okolicznych mieszkańców. Po przeciwnej stronie rzeki, na południe od Warki, rozciąga się kompleks lasów dawnej Puszczy Stromeckiej.

Klimat tego terenu charakteryzuje się korzystnymi opadami i dużym nasłonecznieniem co umożliwia rozwój rolnictwa i sadownictwa.

CHARAKTERYSTYKA FIZYCZNO –GEOGRAFICZNA

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym J. Kondrackiego miasto i gmina Warka położone są w obrębie dwóch mezoregionów:

- Równiny Warszawskiej,
- Doliny Środkowej Wisły,
- i mikroregionu Doliny Dolnej Pilicy.

Jednostki te należą do makroregionu Niziny Środkowomazowieckiej, w krajobrazie której dominują bezzeiorne równiny denudacyjne zbudowane z glin morenowych i piasków, ze zwirowymi ostańcami moren i kemów starszych zlodowaceń. W morfologii zaznaczają się ponadto rozległe, kotlinowe obniżenia oraz tarasy dolin rzecznych Wisły i Pilicy, urozmaicone występowaniem wydmy. Granicę pomiędzy Równiną Warszawską a Dolinami Środkowej Wisły i Dolnej Pilicy wyznaczają wysokie skarpy, ograniczające odpowiednio od zachodu i północy formy dolinne.

Równina Warszawska

Równina Warszawska, w obrębie której znajduje się większość terenów miasta i gminy a także miejscowość Nowa Wieś, rozciąga się od doliny Pilicy na południu po Warszawę na północy, wzdłuż lewego brzegu Wisły. Od zachodu przechodzi w bardziej wyniesioną i pofalowaną Wysoczyznę Rawską, na wschodzie opada w kierunku doliny Wisły stromą, ponad 20-metrową skarpy, podobnie na południu - ku dolinie Pilicy.

Morfologia Równiny jest mało urozmaicona. Jest to płaska, silnie zdenudowana powierzchnia akumulacji lodowcowej, zbudowana z glin zwałowych, osadów zastoiskowych wodnolodowcowych zlodowacenia środkowopolskiego, stadiału Warty. Występują tu pojedyncze formy takie jak: wzgórza morenowe (Warka), pola piasków przewianych z lokalnymi zespołami wydmowymi (Magierowa Wola), równiny kemowe oraz pagórki kemowe, rozprzestrzenione praktycznie na całym obszarze miasta i gminy. Teren Równiny rozcinają doliny, kierujących się ku Wiśle i Pilicy, cieków powierzchniowych (Czarna, Struga).

Obszar Równiny łagodnie pochyla się ku północy. Rzędne terenu w obrębie miasta i gminy Warka wahają się w granicach 120 - 130 m n.p.m. Jedynie na południowym zachodzie, w okolicach miejscowości Michałów i Palczew przekraczają 140 m n.p.m. W sąsiedztwie doliny Wisły natomiast osiągają wartość 115 m n.p.m. Spadki terenu nie przekraczają 5%. Jest to obszar rolniczy, charakteryzujący się stosunkowo dużym zalesieniem (względem pozostałych gmin powiatu) oraz dużą ilością sadów (41 %). Większe kompleksy leśne występują w okolicach Michałowa (Las Michałowski) i Magierowej Woli (Las Dębnowolski).

Dolina Środkowej Wisły

Mezoregion Dolina Środkowej Wisły jest to asymetryczna dolina o charakterze przełomu, która rozciąga się na kierunku SE-NW, łącząc dwa rozległe obniżenia - Kotlinę Kozieniecką i Kotlinę Warszawską.

Dolina dzieli się na dwie części:

- zalewową - wypełnioną rzecznyymi osadami holoceniowymi, porośniętą krzewami i pojedynczymi drzewami, z licznymi starorzeczami i kępami, świadczącymi o wielokrotnych zmianach biegu Wisły i wskazującymi na silniejsze od obecnego jej meandrowanie,
- nadzalewową - z plejstoceniowymi, piaszczystymi tarasami, uformowanymi u schyłku ostatniego zlodowacenia, nadbudowanymi w okresie postglacjalnym piaskami eolicznymi, porośniętymi przeważnie sadami.

Współczesna, holocenińska dolina, ukształtowana ostatecznie w interglacjale emskim (poprzedzającym ostatnie zlodowacenie) osiąga szerokość 4-5 km i wcinając maksymalnie na 20-25 m poniżej obecnego poziomu rzeki. Rzędne terenu w granicach miasta i gminy Warka osiągają wartości 97-100 m n.p.m. tj. ok. 7 m nad poziom Wisły (93-94 m n.p.m.).

Dolina Dolnej Pilicy

Rozciągająca się w przybliżeniu równoleżnikowo Dolina Dolnej Pilicy to mikroregion wyróżniony w obrębie mezoregionu Równiny Kozińskiej, stanowiący południową granicę Równiny Warszawskiej. Jest to asymetryczna dolina z wysokim i stromym brzegiem północnym (ponad 20 metrów) oraz, podobnie do doliny Wisły, systemem tarasów zalewowych i nadzalewowych.

Taras zalewowe, przeważnie zabagnione i porośnięte krzewami, z licznymi starorzeczami (np. Stara Rzeka w okolicach Grzegorzewic) budują holocenijskie mady ilaste, torfy i piaszczysto-żwirowe utwory akumulacji rzecznej. Plejstocenijskie piaszczyste tarasy nadzalewowe z wydrami są przeważnie zalesione (miejscami występują sady). Występują głównie po stronie południowej doliny (prawy brzeg). Po stronie północnej natomiast występują lokalnie (Grzegorzewice, Michałów).

Szerokość Doliny Dolnej Pilicy waha się w granicach 1,5 - 3,5 km. Rzędne terenu w jej obrębie wynoszą niewiele ponad 100 m n.p.m. tj. ok. 1-2 m ponad poziom wody w rzece (99 m n.p.m.), co świadczy o tym, że Pilica tylko nieznacznie wcina się w otaczające podłoże.

TERENY LEŚNE

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej Polski, lasy gm. Warka należą do IV Krainy Mazowiecko-Podlaskiej. Tworzą one na terenie gminy kilka zwartych, stosunkowo dużych kompleksów o pow. 100 ha:

- Na zachód od miejscowości Ignacówka,
- W rejonie Woli Palczewskiej,
- W rejonie Gośniewic,

- Las Dębnowolski i Las Gąsecki w rejonie Gąsek,
- Las Laskowski,
- w rejonie Michalczewa.

Ponadto na terenie gminy znajduje się kilka mniejszych kompleksów leśnycho powierzchni nie przekraczającej 50 ha, położonych w rejonach:

- Doliny Wisły,
- Doliny Pilicy i jej dopływów.

W wymienionych kompleksach leśnych występują następujące typysiedliskowe:

- las mieszany świeży – 60%
- bór mieszany świeży – 25%
- bór świeży - 10%
- olsy i inne - 5%

Lesistość gminy (liczona łącznie dla miasta i gminy) wynosi około 10% i znacznie odbiega od zalesienia województwa (21,5%). Całkowita powierzchnialasów na terenie miasta i gminy Warka wynosi 2007 ha. Są to lasy w większościSkarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych (60%). Około 40% lasów należy do osób fizycznych. Ponadto, na terenie gminy występują grunty zadrzewioneo powierzchni łącznej 577 ha, które w większości stanowią własność prywatną (72%). Powierzchnia Nowej Wsi wynosi 386.4143 ha z czego 2.9222 ha to tereny leśne, co stanowi 0,75 % powierzchni wsi.

FAUNA

Na terenie gminy stwierdzono występowanie co najmniej 17 gatunków ssaków. Spośród nich wydra zaliczana jest do gatunków o dużym ryzyku wyginięcia w Polsce i wymieniona w „Polskiej czerwonej księdze zwierząt”¹.

¹ Zakład Ochrony Przyrody i Zasobów Naturalnych PAN, Kraków 1992

Na omawianym obszarze żyje 144 gatunków ptaków. Wśród nich 109 to gatunki lęgowe, z których dwa wymienione są w „Polskiej czerwonej księdze zwierząt”. Są to siweczka obrożna i rybitwa białoczarna.

FLORA

Istotnymi elementami flory tego terenu są użytki zielone, które znajdują się głównie na obrzeżach koryta Pilicy i stanowią 14% powierzchni gminy. Porasta je roślinność szuwarowa, a w wodach roślinność wodna i oczeretowa. Natomiast na wyżej położonych wyniosłościach terenu występuje roślinność torfowiskowa. Znaczne obszary doliny zajmują łąki i murawy o złożonym składzie gatunkowym trawi ziół.

W krajobrazie gminy istotne znaczenie mają także małoprzestrzenne formy takie jak: aleje drzew przydrożnych, parki przydworskie, zadrzewienia cmentarzy, ogrody przydomowe, starorzecza, tereny bezodpływowe, oczka wodne itp.

TERENY I OBIEKTY CHRONIONE

Na terenie gminy Warka znajdują się następujące obiekty objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Pilicy i Drzewiczki”, o całkowitej pow.63 422 ha,
- 4 pomniki przyrody:
 - 3 dęby szypułkowe, w Warce na terenie zabytkowego parku Winiary,
 - jesion wyniosły, w Michałowie Górnym,

W najbliższych latach planuje się objęcie ochroną następujących terenów:

- Rezerwat roślin kserotermicznych „Stara Warka”,
- Rezerwat ornitologiczny „Ławice Podgórzycie”,
- Park Krajobrazowy „Dolina Dolnej Pilicy”,
- Park Krajobrazowy „Dolina Środkowej Wisły”.

3.2. Dziedzictwo kulturowe

Gmina Warka może poszczycić się dużą; jak na taki niewielki obszar, liczbą zabytków kultury materialnej, z których część reprezentuje wysoką klasę artystyczną. W gminnej ewidencji zabytków znajduje się 191 obiektów, z czego 94 znajdują się w Warce i na Winiarach. Najbardziej wartościowe zostały wpisane do Rejestru Zabytków, których wykaz wraz z obecnym stanem technicznym znajduje się w tabeli zamieszczonej poniżej.

Nowa Wieś może poszczycić się dworem, który został wzniesiony w początkach XIX wieku dla rodziny Borowskich. Dwór jest budowlą klasycystyczną, parterową, zbudowaną na planie prostokąta. Oficyna od południa jest częścią dworu dobudowaną kilkadziesiąt lat później. Na osi obiektu znajduje się sień i salon, układ wewnątrz dwu - i trzytraktowy. Kilkuhektarowy park wokół obiektu nosi ślady rozplanowania z połowy XIX wieku. Z tego okresu pochodzi również część drzewostanu, głównie lipy.

Wydaje się, że w znacznej części zagospodarowaniem parku zajął się późniejszy właściciel Nowej Wsi - Tomasz Gąsiorowski, który wybudował romantyczny pawilon i kaplicę (zniszczone w czasie II wojny światowej). On też założył zbiornik wodny w obrębie parku i kaplicę grobową poza wsią, na wzniesieniu otoczonym grupą drzew. Do zabytków Nowej Wsi możemy również zaliczyć dwie kapliczki przydrożne wystawione w pierwszej połowie XIX wieku. Pierwsza jest czworoboczna, murowana, tynkowana, z wnęką zamkniętą półkoliście. Druga kapliczka – to murowany cokół z umieszczoną na nim piaskowcową rzeźbą św. Jana Chrzciciela.

Tabela 17. Stan techniczny i potrzeby remontowe obiektów dziedzictwa kulturowego wpisanych do Rejestru Zabytków

Lp.	Nazwa obiektu dziedzictwa kulturowego	Numer wpisu do rejestru	Stan techniczny	Potrzeby remontowe
1	Lechanice – dwór wybudowany w latach 1915-18	409/A/89	Budynek po remoncie	Brak potrzeb remontowych
2	Michałów Górny – pałac z II poł. XIX w	110/A/81	Stan dobry	Wymagany remont pokrycia dachowego i obróbek blacharskich, remont elewacji i tarasów
3	Nowa Wieś – dwór	133/A/82	Budynek	Budynek wymagałby częściowej 11

	klasycystyczny z I poł. XIX w. wraz z parkiem		całkowicie zdekapitalizowany	odbudowy
4	Warka – kościół parafialny p.w. św. Mikołaja z XIV-XVII w.	177/A/82	Stan zły – do kapitalnego remontu	Kościół wymaga pilnych prac konserwatorskich i restauracyjnych m.in. wymiany stropów i remontu więźby dachowej
5	Warka – zespół sakralny: kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej z XII-XVIII w., budynki poklasztorne z XVIII w.	178/A/82	Stan zły – do kapitalnego remontu	Kościół wymaga pilnych prac konserwatorskich i restauracyjnych m.in. wymiany więźby dachowej i umocnienia dachu
6	Warka – ratusz klasycystyczny z I poł. XIX w.	202/A/83	Stan zadawalający	Bieżące prace modernizacyjno - remontowe (kotłownia, sanitariaty, dach, stolarka okienna, podłogi)
7	Warka – dom murowany z pocz. XIX w.	203/A/83	Dobry	Dworek przeszedł kompleksową rewitalizację zakończoną w roku 2006
8	Warka-Winiary – dwór wraz z parkiem	215/A/83	Stan bardzo dobry	Muzeum przeszło kompleksową rewitalizację w latach 2008-2015
9	Wrociszew – kościół parafialny p.w. św. Małgorzaty	237/A/84	Stan dobry	Drobne remonty i konserwacje, montaż ogrzewania

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Warce

Wśród wymienionych powyżej zabytków do najbardziej cennych i atrakcyjnych pod względem historycznym i turystycznym należą:

- Zespół pałacowo-parkowy na Winiarach – pałac został zbudowany w XVIII w., gruntownie przebudowany ok. poł. XIX i XX w., znajduje się w otoczeniu parku krajobrazowego z XVIII w. Winiary należały do rodziny Pułaskich, tutaj urodził się i spędził dzieciństwo Kazimierz Pułaski. W zrekonstruowanych wnętrzach z tego okresu znajduje się muzeum im. Kazimierza Pułaskiego.
- Kościół i budynki poklasztorne – barokowy, z XVII w., w Kościele, w środkowej części XVIII-wiecznego ołtarza głównego obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem z początku XVII w. W podziemiach spoczywają prochy książąt mazowieckich (przeniesione w XIX w. ze spalonego kościoła dominikanów). Budynek klasztorny został przebudowany w późniejszym okresie na plebanię i mieszkania.
- Kościół farny p.w. Św. Mikołaja – barokowy, wybudowany w XVII w., kilkakrotnie odbudowywany ze zniszczeń i przekształcany, zatracił pierwotny charakter; późnorenesansowy ołtarz pochodzi

z 1610 roku., na uwagę zasługuje również XVIII-wieczna chrzcielnica i kropielnica z piaskowca.

- Ratusz – klasycystyczny, wybudowany najprawdopodobniej wg projektu

H. Szpilowskiego ok. 1821 r., obecnie siedziba Urzędu Miejskiego.

Na terenie gminy znajduje się ponad 100 stanowisk archeologicznych, które obejmują ślady osadnictwa różnych kultur: przeworskiej, łużyckiej, okresu rzymskiego i średniowiecza.

Na omawianym obszarze, w miejscowościach: Laski, Michałów Górny, Nowa Wieś, Palczew, Warka-Winiary, Dębnowola, Pilica i Lechanice znajdują się parki dworskie – stan ich jednak w większości jest niezadawalający.

3.3. Obiekty i tereny

Rozwój turystyki na terenie miasta i gminy Warka związany jest przede wszystkim z doliną Pilicy. Walory przyrodniczo-krajobrazowe rzeki, uważanej za jedną z piękniejszych w Polsce centralnej przyciągają tutaj liczne rzesze turystów, szczególnie chcących aktywnie uprawiać turystykę kajakową. Wędkarze mogą liczyć na połowy szczupaka, suma, płoci, bolenia, czy leszcza. Występuje tu duże zróżnicowanie fauny i flory.

Kolejnym obiektem ważnym turystycznie jest sąsiadujący z miastem kompleks leśny. Wśród drzew występują tu przede wszystkim takie gatunki, jak sosna, brzoza brodawkowata, świerk, dąb. W runie i w warstwie krzewów można podziwiać dużą różnorodność krajowych gatunków roślin. Podczas sezonu jest tu prawdziwy raj dla grzybiarzy. Bytują tu łosie, sarny, jelenie, dziki, lisy i zające.

W samej Warce najcenniejszym obiektem turystyczno-krajoznawczym jest zespół pałacowo-parkowy na Winiarach. Składa się on z pałacu zbudowanego w XVIII w., następnie przebudowanego w XIX i XX wieku oraz parku krajobrazowego z XVIII wieku. W zrekonstruowanych wnętrzach

znajduje się Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego – ekspozycja stała poświęcona działalności Kazimierza Pułaskiego w Polsce i Stanach Zjednoczonych oraz wystawy okresowe. Park dworski utrzymany jest w większości w stylu angielskim co w połączeniu z malowniczym ukształtowaniem terenu stwarza niepowtarzalny mikroklimat. Dość duży zadrzewiony obszar zamieszkują liczne gatunki ptaków (kosi, szpaki, drozdy, kwiczoły, dzięcioły, kowaliki, sikorki, pliszki i sowy). Rosną tu wiązy, modrzewie, lipy, kasztanowce, klony, jesiony, topole i kilka dębów szypułkowych. Piękno parku utrwalają w swych pracach artyści podczas plenerów, zwieńczonych wystawami w Muzeum.

Ponadto na terenie gminy istnieje jeszcze szereg ciekawych obiektów o walorach turystyczno-krajoznawczych, które opisane zostały w rozdziale dotyczącym dziedzictwa kulturowego.

Przez teren gminy Warka przebiegają następujące szlaki turystyczne:

1. Góra Kalwaria – Czersk – Potycz – Konary – Stara Warka – Warka (kolorzielony),
2. Krężel – Marynin – Potycz (kolor niebieski),
3. Chynów – Michalczew – Warka (kolor żółty),
4. Studzianki Pancerne – Grabów nad Pilicą – Warka (kolor czerwony).

Gmina posiada bardzo dobre warunki do uprawiania turystyki rowerowej, m.in. dzięki wytyczonym następującym trasom rowerowym:

1. Studzianki – Grabów nad Pilicą – Warka – Pilica – Ostrołęka – Przyłot – Konary – Czersk – Góra Kalwaria,
2. Kępa Niemojewska – Roznieszew – Mniszew – Przyłot – Ostrołęka – Pilica – Stara Warka – Warka,
3. Warka – Lechanice – Wrociszew – Opodzew – Nowa Wieś – Gołębiów – Murowanka – Laski – Warka.

Głównym organizatorem turystyki jest Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego im. Wiktora Krawczyka w Warce. Zajmuje się on przygotowaniem rajdów i zlotów turystycznych adresowanych głównie do dzieci i młodzieży. Biuro oddziału pełni także rolę punktu informacji turystycznej oraz udziela wszelkiej pomocy turystom. Mieszkańcy Nowej Wsi również mogą korzystać z organizowanych przez PTTK rajdów i wycieczek.

W zakresie sportu i rekreacji główną rolę w gminie odgrywa Centrum Sportu i Rekreacji w Warce. Przez cały rok oferuje on pełnowymiarową, nowoczesną halę sportową, siłownię, strzelnicę sportową oraz krytą pływalnię z zapleczem sanitarno- socjalnym z obiektów mogą korzystać wszyscy mieszkańcy gminy, oprócz obiektów zamkniętych bardzo dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców z Warki cieszy się kompleks boisk ORLIK 2012, na którym do godzin wieczornych prowadzone są zajęcia oraz organizowane rozgrywki. Kolejnym obiektem jest kompleks lekkoatletyczny z bieżnią, oraz stadion miejski z pełnowymiarowym trawiastym boiskiem głównym oraz boiskami treningowymi. Strzelnica miejska na którego to obiekcie prowadzone są zajęcia przez Klub Żołnierzy Rezerwy LOK, Stowarzyszenie Warecki Klub Strzelecki.

Poza CeSiR-em funkcjonują także: Wareckie Towarzystwo Siatkówki (III liga mężczyzn oraz IV liga kobiet) Klub Sportowy Pułaski Warka oraz Klub Sportowy „Warka”. Klub Sportowy WARKA skupia 9 drużyn piłki nożnej – seniorzy oraz 8 grup młodzieżowych. Sympatyków wioślarstwa zrzesza „Korek” – jeden z najlepszych klubów kajakowych w Polsce. Klub Start Pułaski Warka: pasjonaci sportu startują w biegach na różnych dystansach od biegów sprinterskich do maratonów. Zawodnicy uczestniczą w wielu imprezach krajowych /Maraton Warszawski, Mistrzostwa Polski Weteranów w Lekkiejatletyce, Maratony Paryżu, Berlinie, Atenach.

Sąsiadujące z miastem obszary Puszczy Stromeckiej i Kozienickiej stanowią teren działalności kół łowieckich – „Bażant” i „Knieja”.

Na terenie gminy powstała również zabudowa letniskowa, szczególnie w Ostrołęce i Ostrówku.

Istniejąca obecnie baza noclegowa zapewnia możliwości uprawiania na terenie gminy rekreacyjnej turystyki pobytowej. Na terenie Nowej Wsi zlokalizowane jest boisko wielofunkcyjne przy Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego oraz plac zabaw przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym.

Wykaz bazy noclegowej na terenie Miasta i Gminy Warka

Nazwa	Liczba miejsc noclegowych
Domki turystyczne w msc. Podgórzyce 59,	20
Gospodarstwo Agroturystyczne ul. Bat. Chłopskich 161/4, Warka	10
Gospodarstwo Agroturystyczne „ANTONÓWKA” w msc. Pilica 18,	8
„Kuznia Talentów” w msc. Borowe 2	12
Gospodarstwo Agroturystyczne w msc. Grzegorzewice 39	9
„Apartamenty Warka” ul. Bielańska 45, Warka	13
„Moon House Company” ul. Batalionów Chłopskich 75, Warka	22
„TO-TU”- Tanie kwatery , ul. Nowakowskiego 22, Warka,	43
Dom weselny- dom gościnny, ul. Puławska 39 D, Warka	49
Centrum Sportu i Rekreacji, ul. Warszawska 45, Warka	50
Biały Pałac Palczew, Palczew 19, Warka	31
„Wrzosowe Wzgórze”, Magierowa Wola 2, Warka	8
Hotel Sielanka, ul. Łąkowa 1 Warka	112
Willa Czarnieckiego, Niemojewska 2, Warka	14
Hotel Klondaik, Armii Krajowej 8, Warka	26

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Warce

Na terenie miasta i gminy odbywa się szereg imprez sportowo-turystycznych. Odbiorcami imprez są mieszkańcy całej gminy Warka Do najbardziej znanych należą:

1. Orszak Trzech Króli – styczeń
2. Rajd Pieszy "Witaj Wiosno" – marzec,
3. Biegowe Grand Prix Warki – marzec - grudzień
4. Ogólnopolski Turniej Tańca „O złote Jabłko” - kwiecień
5. Złoty Młodzieży „Kwitnące Jabłonie” – maj,
6. Dzień Dziecka na wareckim rynku – maj/czerwiec
7. Vivat Pułaski – piknik historyczno-kulturalny - lipiec
8. Ogólnopolski Festiwal Piosenki Turystycznej „SpłyWarka” – lipiec
9. Święto Warki – impreza plenerowa – wrzesień,
10. Światowy Dzień Jabłka - wrzesień
11. Dzień Pułaskiego – październik,
12. Wareckie Mikołajki - grudzień
13. Warecka Liga Strzelecka – od marca do października
14. Warecka Liga Halowa - od października do marca.

Dalszy rozwój turystyki jest jednym z priorytetów określonych w dotychczasowych dokumentach planistycznych dotyczących gminy.

3.4. Infrastruktura społeczna

KULTURA, SPORT

Zadania kulturalne na terenie Warki realizuje Gminna Instytucja Kultury (GIK) "Dworek na Długiej", zadania rekreacyjno-sportowe zaś CeSiR "Centrum Sportu i Rekreacji" są to jednostki podporządkowane Samorządowi Warki. Z oferty "Dworku na Długiej" oraz CeSiR-u mogą korzystać wszyscy mieszkańcy gminy jak również mieszkańcy Nowej Wsi. Działalność CeSiR finansowana jest z dochodów własnych i dotacji budżetowej. Ośrodkiem kieruje Dyrektor przy pomocy Głównego Księgowego. Dyrektora Ośrodka powołuje i odwołuje Burmistrz Warki.

Rada Miejska sprawuje nadzór nad bieżącą działalnością Ośrodka. W skład Ośrodka CeSiR wchodzi następujące jednostki organizacyjne:

1. Hala Sportowa
2. Kryta pływalnia „Olimpic”
3. Kompleks lekkoatletyczny
4. Stadion Miejski
5. Strzelnica miejska

Centrum zajmuje się działalnością sportową a także organizuje wypoczynek. W ramach działu sportu prowadzone są: zajęcia aerobiku, tańca nowoczesnego dzieci. Prowadzone są następujące zajęcia sportowe: piłka siatkowa, piłka nożna, tenis stołowy, lekkoatletyka oraz strzelectwo sportowe i muay thai.

W budynku CeSiR odbywają się cotygodniowe spotkania Uniwersytetu trzeciego Wieku oraz Klubu Seniora „ Złoty Wiek” oraz Wareckiego Klubu Seniora „ Radość z Zycia”.

Działalność GIK "Dworek na Długiej" finansowana jest z dochodów własnych i dotacji budżetowej. Instytucją kieruje Dyrektor przy pomocy Głównego Księgowego. Dyrektora Ośrodka powołuje i odwołuje Burmistrz Warki. Rada Miejska sprawuje nadzór nad bieżącą działalnością Ośrodka. W skład Ośrodka "Dworek na Długiej" wchodzi następujące jednostki organizacyjne:

1. „Dworek na Długiej” z siedzibą przy ul. Długiej 3,

Ośrodek zajmuje się działalnością kulturalną, animuje do działania, wspiera aktywność różnych środowisk, promuje i wspiera rozwój turystyczny. W ramach działu kultura prowadzone są: zajęcia plastyczne dla młodszych i starszych, ceramika, robotyka, zajęcia z różnymi doświadczeniami pt. „Mali odkrywcy”, nauka śpiewu, nauka gry w szachy, nauka gry na pianinie, na gitarze, gra w Miejskiej Orkiestrze Moderato, organizowane lub współorganizowane są liczne wydarzenia kulturalno-rozrywkowe na terenie całej gminy. Z oferty instytucji kultury mogą korzystać wszyscy mieszkańcy

Warki oraz mieszkańcy gminy.

MIEJSKO GMINNA – BIBLIOTEKA PUBLICZNA

Biblioteka Miejska w Warce powstała 19 stycznia 1947 roku i liczyła 300 woluminów. Wg stanu na dzień 31.12.2022 r. biblioteka dla dorosłych liczy 22.730 woluminów, oddział dla dzieci 15.416 woluminów oraz 98 zbiorów specjalnych. Uchwałą Rady Miejskiej z dnia 16 grudnia 2004r. Nr XXVII/284/04 w sprawie zmiany formy organizacyjnej działalności kulturalnej prowadzonej przez Gminę Warka zmieniono formę organizacyjną działalności kulturalnej prowadzonej w OKSiW poprzez reorganizację polegającą na wyłączeniu ze struktur OKSiW w Warce Miejsko - Gminnej Biblioteki Publicznej, a utworzeniu samorządowej instytucji kultury o nazwie Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna w Warce z siedzibą przy ul. Warszawskiej 45.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna działa na terenie miasta i gminy Warka. W jej skład wchodzi biblioteka dla dorosłych i oddział dla dzieci. Biblioteka jest gminną instytucją kultury działającą w obrębie krajowej sieci bibliotecznej wpisaną do rejestru instytucji kultury, prowadzonego przez Urząd Miejski w Warce. Zapewnia obsługę biblioteczną mieszkańcom gminy. Służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców, upowszechnianiu wiedzy i nauki, rozwojowi kultury. Biblioteka ma za zadanie gromadzenie, opracowywanie, upowszechnianie oraz udostępnianie zbiorów, pełnienie funkcji ośrodka informacji bibliotecznej, a także organizowanie imprez popularyzujących wiedzę, kulturę i czytelnictwo. Źródłem finansowania działalności biblioteki jest dotacja gminy Warka oraz środki uzyskane z odpłatności za usługi, darowizny oraz zewnętrzne programy dotacyjne. Bezpośredni nadzór nad biblioteką sprawuje Burmistrz Warki, a nadzór merytoryczny – Biblioteka Powiatowa w Grójcu. Uchwałą Nr XXIV/165/12 Rady Miejskiej z dnia 30 kwietnia 2012 roku, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Warce otrzymuje imię Księdza Marcelego Ciemniewskiego. Uchwała weszła w życie 8 maja 2013 roku – w setną rocznicę założenia przez księdza biblioteki parafialnej.

Tabela nr 28. Liczba czytelników i wypożyczeń Biblioteki Miejskiej za 2021 rok

Placówka	Liczba czytelników	Liczba wypożyczeń
Biblioteka dla dorosłych	1167	26014
Oddział dla dzieci	895	16294
OGÓŁEM	2062	42308

Źródło: Dane Miejsko - Gminnej Biblioteki Publicznej w Warce

EDUKACJA

Na terenie miasta i gminy Warca istnieje szereg placówek oświatowych zajmujących się edukacją dzieci i młodzieży.

W gminie znajdują się dwa przedszkola, do których uczęszcza około 200 dzieci:

1. Przedszkole Samorządowe nr 1 w Warce,
2. Przedszkole samorządowe w Zespole Szkół Podstawowych w Nowej Wsi.

Szkolenie podstawowe realizowane jest w 7 szkołach podstawowych.

Tabela nr 26. Szkoły podstawowe (stan na 30.03.2022 r.)

Nazwa szkoły	Nauczyciele	Uczniowie (w tym oddziałów przedszkolnych)	Oddziały	Sale lekcyjne	Sala gimnast.
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Warce	69	654	31	25	1
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Warce	76	790	35	24	1
Publiczna Szkoła Podstawowa	18	141	10	8	1

w Konarach					
Publiczna Szkoła Podstawowa w Michałowie	24	108	10	9	1
Publiczna Szkoła Podstawowa w Ostrołęce	20	119	10	8	1
Publiczna Szkoła Podstawowa we Wrociszewie	23	152	11	8	1
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Nowej Wsi	31	158	10	10	1

Na terenie gminy Warka działają 3 szkoły średnie: Liceum Ogólnokształcące im. P. Wysockiego w Warce, Zespół Szkół im. I Pułku Lotnictwa Myśliwskiego w Warce, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Nowej Wsi. Na terenie gminy brak jest szkół niepublicznych oraz wyższych.

OCHRONA ZDROWIA

W Warce działa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, który świadczy usługi medyczne z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Warka. Zakład obejmuje opieką ponad 15 tysięcy pacjentów. Przychodnia Zdrowia zatrudnia na stałe 34 osób oraz współpracuje z 58 osobami w ramach umów cywilno-prawnych. SPZOZ w Warce jest największym podmiotem leczniczym w gminie Warka.

Pozostałe podmioty lecznicze z terenu gminy Warka to: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Zdrowa Rodzina" (usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej), Przychodnia Lekarzy Specjalistów „PRIMA- MED (usługi z zakresu specjalistycznej opieki zdrowotnej), Centrum Medyczne

„Vinea” (usługi z zakresu stomatologii) oraz kilka mniejszych podmiotów.

W Warce ma bazę podstacja Ratownictwa Medycznego Powiatowego Centrum Medycznego w Grójcu.

Na terenie gminy funkcjonuje siedem aptek, wszystkie zlokalizowane w Warce.

3.5. Infrastruktura techniczna

SIEĆ TRANSPORTOWA (KOLEJOWA, DROGOWA, TRANSPORT PUBLICZNY)

Ważnym elementem infrastruktury technicznej gminy jest istniejąca bardzo dogodna sieć drogowo-kolejowa.

Gminę przecina droga krajowa nr 79 łącząca Warszawę z Kozienicami. Przez Warkę prowadzą dwie drogi wojewódzkie:

- Warszawa – Warka – Białobrzegi (nr731),
- Grójec – Warka – Kozienice (nr 730).

Drogi te mają swój punkt węzłowy w Warce przy pomniku Lotników Polskich, gdzie trafiają w staromiejski układ uliczny całkowicie nie przygotowany na większe obciążenia transportem samochodowym.

Pozostałe drogi (powiatowe i gminne) tworzą podstawowy układ komunikacyjny powiązań wewnętrznych, przy jednoczesnym zachowaniu śródmiejskiego i historycznego układu ulic w centrum miasta

Tabela nr 8. Długość dróg na terenie gminy Warka

Kategoria dróg	Na terenie gminy Warka	Stan techniczny
Krajowe	5,28 km	Dobry
Wojewódzkie	38,90 km	Częściowo dobry, oraz zły wymagający kapitalnego remontu
Powiatowe	87 km	Częściowo dobry , oraz zły wymagający kapitalnego remontu
Gminne	115,12 km	Częściowo dobry, oraz zły wymagający kapitalnego

		remontu
SUMA	246,3 km	

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Warce

Wartym podkreślenia jest fakt bliskości bardzo ważnego skrzyżowania dróg krajowych. W Grójcu krzyżuje się droga krajowa nr 7 biegnąca z Warszawy do Krakowa (pokrywająca się z transeuropejską trasą E77), z drogą krajową nr 50, która pełni rolę odległego objazdu Warszawy dla ciężkiego transportu kołowego dla kierunku wschód-zachód.

Przez miejscowość Nowa Wieś przechodzą drogi:

- Wojewódzka nr 730 Grójec – Warka – Kozienice,
- Droga powiatowa 1669 W Nowa Wieś – Lechanice,
- Droga powiatowa 1668 W Chynów – Nowa Wieś
- Droga gminna 161014 W Nowa Wieś – Murowanka –

Gośńewic

Istotną rolę w komunikacji gminy odgrywa kolej. Warka leży przy szlaku kolejowym Warszawa – Kielce – Kraków – Zakopane, w odległości 53 km od stolicy i 46 km od Radomia. W Warce znajdują się dwa przystanki kolejowe.

Gmina posiada dogodne połączenia autobusowe (PKS) z Warszawą, Kozienicami, Grójcem i Białobrzegami.

SIEĆ WODOCIĄGOWA

Zbiorowe zaopatrzenie miasta i gminy w wodę odbywa się z ujęć głębinowych, których charakterystykę przedstawiono poniżej.

Tabela nr 9. Charakterystyka ujęć komunalnych wody na terenie miasta i gminy Warka

Lokalizacja, użytkownik	Liczba studni	Numery studni	Wydajność studni w m ³ /h, (m ³ /dobę)	Strefy ochronne	Ujemny poziom	Stan
Warka	5	Nr2a	75(750)	kwadrat o boku 8,3 m	czwartorzęd	czynna
		Nr 4	112(3000)	prostokąt 21,1x16,9	trzeciorzęd	czynna
		Nr 5	-	-	trzeciorzęd	awaryjna
		Nr 9	126(3000)	kwadrat o boku 20,4 m	trzeciorzęd	czynna
Gośńiewice	1	Nr 1	37(620)	Kwadrat 22x25,5	trzeciorzęd	czynna
		Nr 1a	34(680)	Wielobok 49x20x17x3x32x18,5	czwartorzęd	czynna
		Nr 2	34(680)	-	czwartorzęd	czynna
Dębnowola	2	Nr 3	44	prostokąt 24,97x16,65	czwartorzęd	nieczynna
		Nr 5	45	-	czwartorzęd	czynna
Pilica	1	Nr 1	30(260)	kwadrat 8x8	czwartorzęd	czynna
Bończa	2	Nr 1	24(938)	prostokąt 8x9	trzeciorzęd	czynna
		Nr 2	24(938)	-	trzeciorzęd	czynna

Źródło: Dane Zakładu Usług Komunalnych w Warce

Stacje uzdatniania wody (SUW), działające przy czynnych ujęciach wody, są zaopatrzone w system uzdatniania wody polegający na napowietrzaniu, odżelazianiu, odmanganianiu oraz chlorowaniu. Według „Atlasu hydrologicznego Polski” jakość wód piętra trzeciorzędowego i czwartorzędowego, wykorzystywanych przez stacje uzdatniania wody na terenie gminy jest średnia, natomiast w Warce zła. Zawartość trudno usuwalnych związków manganu w wodzie surowej przekracza 2,8 mg Mn/dm³, zaś żelaza 5,5 mg Fe/dm³. Stan technologiczny stacji uzdatniania wody w gminie Warka był zły. Dlatego też w 2010 r. rozpoczęto modernizację stacji uzdatniania wody w Warce i Bończy, Obecnie stacje

zapewniają odpowiednią jakość i ilość wody pitnej. Stacje uzdatniania wody w Dębnowoli i Piasecznie w latach 2019 – 2021 przeszły częściową modernizację polegającą na usprawnieniu procesu odżelaziania i usuwania manganu z wody surowej oraz dostosowaniu wydajności stacji do wciąż rosnącego zapotrzebowania na wodę.

Mieszkańcy niezwodociągowanych części gminy zaopatrują się w wodę w większości ze studni wierconych lub kopanych o małych wydajnościach bazując przeważnie na własnych urządzeniach pompowo-hydroforowych.

Stopień zwodociągowania miasta Warka wynosi 99 %, natomiast obszarów wiejskich 68,9%.

Układ sieci wodociągowej w mieście Warka jest rozbudowany. Sieć wykonana jest głównie z rur żeliwnych o średnicy DN 100-300 mm oraz rur PVC o średnicy DN 100-160 mm. System ten wymaga rozbudowy, a także w dużej części modernizacji, zwłaszcza na terenach leżących w centrum miasta, który wybudowany został w latach 50-tych.

W wodociągi i stacje uzdatniania wody (poza Starą Warką, która korzysta z SUW Warka) zaopatrzone są także wsie Gośniewice (SUW w Gośniewicach zasila także wsie Michalczew i Hornigi), Piaseczno, Dębnowola, Bończa (SUW w Bończy zasila także wsie Michałów Górny, Michałów Dolny i Budy Michałowskie), Pilica. Procent zwodociągowania każdej z tych miejscowości wynosi 60-90%. Wodociągi te zaopatrują mieszkańców poszczególnych miejscowości, rozprowadzając wodę z lokalnych hydroforni. Pozostałe 34 miejscowości (w zdecydowanej większości powyżej 100 mieszkańców każda) nie posiada sieci wodociągowej. Według stanu na dzień 31.12.2021 r. ogólna długość sieci wodociągowej w gminie Warka wynosi 98,48 km.

Obecnie zużycie wody na terenach zwodociągowanych gminy wynosi 550 tys. m³/rok.

Wśród miejscowości, które nie posiadają wodociągu znajdują się m. in. 3 miejscowości o liczbie mieszkańców powyżej 300 osób tj. Nowa Wieś,

Konary.

W gminie Warka sprawami gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej zajmujesz Zakład Usług Komunalnych w Warce Sp. z o.o., którego działalność opisano w dalszej części opracowania.

Plany w zakresie rozwoju urządzeń wodociągowych

1	Budowa wodociągu w ul. Krawczyka, Błękitnej (spinka) D110 PCV(PE), dł. 110 m
2	Wprowadzenia systemu zdalnego odczytu wodomierzy i logistyka z tym związana
3	Uruchomienie nowej studni głębinowej dla Warki - próby, badania, uruchomie - studnia nr 8
4	Modernizacja stacji uzd. wody w Gośniewicach (wraz ze studnią głębinową)
5	Modernizacja stacji uzd. wody w Dębnowoli
6	Modernizacja stacji uzd. wody w Piasecznie
7	Modernizacja SUW i budowa sieci wodociąg. w Nowej Wsi; dł. 3000 m
8	Budowa SUW i sieci wodociągowej w rejonie Konar i Magierowej Woli; dł. 5000 m
9	Budowa sieci wodociągowej w rejonie Kaliny; dł. 3000 m
10	Badania hydrogeologiczne, renowacja oraz przyłączenie zapasowej studni głębinowej do SUW w Warce

SIEĆ KANALIZACYJNA

Stopień skanalizowania miasta i gminy Warka wynosi około 69 %. Istnieją tu dwa systemy kanalizacyjne:

1. System kanalizacyjny, grawitacyjno-ciśnieniowy w Warce oparty na mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków, który obsługuje Warkę i Starą Warkę (ok. 98% mieszkańców tych miejscowości). Oczyszczalnia przyjmuje także ścieki przemysłowe pochodzące głównie od miejscowych zakładów przemysłowych posiadających własne podczyszczalnie. Ich udział w stosunku do średniej ilości ścieków dopływających wynosi 70%. Osady ściekowe wykorzystywane są do rekultywacji składowiska miejskiego, a także rekultywacji gruntów i w rolnictwie. System kanalizacyjny w Warce,

ze względu na duże różnice wysokości jest grawitacyjno – ciśnieniowy. System posiada dwie przepompownie ścieków, jedna przy ul. Pułaskiego 2 (Przep. 1), druga przy ul. Filtrowej (Przep. 2). Sieć zbudowana jest w 60% z rur kamionkowych o średnicy DN 250-400 i ok. 40% z PVC o średnicy DN 200-300. Do Przep.2 prowadzi rurociąg betonowy o DN 600. Przewody tłoczne z przepompowni są żeliwne o DN 300. Punktem docelowym dla ścieków jest oczyszczalnia ścieków w Warce, gdzie ma miejsce proces oczyszczania. Tu też dowożone są nieczystości ze zbiorników bezodpływowych zlokalizowanych głównie na terenie gminy. Odbiornikiem dla tej oczyszczalni jest rzeka Pilica.

2. System kanalizacyjny, grawitacyjno-ciśnieniowy oparty na mechaniczno- biologicznej oczyszczalni ścieków typu SBR zlokalizowanej w miejscowości Konary, do której podłączone są miejscowości Konary, Magierowa Wola, Podgórzyce, Ostrówek, Przyłot (ok. 95% mieszkańców tych miejscowości). Z oczyszczalni tej osady ściekowe przewożone są wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni w Warce.

Łączna długość sanitarnej sieci kanalizacyjnej na terenie miasta i gminy Warka wynosi ok. 111,7 km.

Na terenie miasta i gminy znajdują się jeszcze 4 oczyszczalnie o znaczeniu lokalnym:

- Oczyszczalnia przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Nowej Wsi o przepustowości 80 m³/d. Odbiornikiem jest rzeka Czarna,
- Zakładowa podczyszczalnia Grupa Żywiec S.A. – Browar w Warce, o przepustowości 2400-3840 m³/d,
- zakładowa podczyszczalnia Warwin S.A. (1500 m³/d),
- zakładowa podczyszczalnia Gomar. (1500 m³/d).

Odbiornikiem ścieków z podczyszczalni zakładowych jest sieć miejska.

Grupowa oczyszczalnia ścieków Nowa Wieś

Dla północno zachodniej części gminy Warka przyjęto grupową oczyszczalnię ścieków w miejscowości Nowa Wieś.

Zlewnia ta obejmuje istniejącą sieć kanalizacyjną w miejscowości Nowa Wieś oraz projektowaną sieć kanalizacyjną dla pozostałej części miejscowości Nowa Wieś oraz miejscowości Brzezinki, Krześniaków.

W Nowej Wsi istnieje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków ze złożami biologicznymi wykonana w latach 70-tych ubiegłego wieku. Układ technologiczny oczyszczalni obejmuje pompownię ścieków, osadnik Imhoffa, złożę biologiczne oraz osadnik wtórny pionowy. Pompownia ścieków pełni jednocześnie rolę przepompowni ścieków recyrkulowanych, doprowadza część ścieków oczyszczonych z osadnika wtórnego razem z osadem, do osadnika Imhoffa i na złożę biologiczne. Przefermentowany osad z osadnika Imhoffa odprowadzany jest grawitacyjnie na polećka osadowe.

W obecnym stanie, oczyszczalnia ścieków jest złym stanie technicznym, przestarzała technologicznie i nie nadaje się do remontu. W związku z istniejącą sytuacją proponuje się na terenie istniejącej działki zaprojektować nową oczyszczalnię z wykorzystaniem istniejącej kanalizacji oraz kanału odprowadzającego ścieki oczyszczone do odbiornika. Sieć kanalizacyjna o długości ok. 1200 m (w tym ok. 700 m przewodów doprowadzających ścieki do istniejącej oczyszczalni oraz 500 m kanału zrzutowego ścieki oczyszczone do odbiornika) obejmuje do 10% mieszkańców Nowej Wsi.

- **Tabela nr 10.** Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Warka

Miejscowość	Liczba mieszkańców w miejscowości	Liczba mieszkańców podłączonych	Procent obsługiwanych mieszkańców	Długość sieci kanalizacyjnej (w km)	Ilość przyłączy
Warka	11894	12777	71,9	85,3	1691
Stara Warka, Laski, Wichradz, Gośńiewice	883				
Konary, Magierowa Wola, Ostrówek,	926	600	65	25,9	271
					28

Przylot, Podgórzycze					
RAZEM	12820	13377	x	11,2	1962

- Źródło: Dane ZUK w Warce sp. z o.o.

Tabela nr 11. Charakterystyka oczyszczalni ścieków,
zlokalizowanych na terenie gminy Warka eksploatowanych przez
ZUK w Warce sp. z o.o.

Oczyszczalnia	Typ oczyszczalni	Średnia ilość ścieków (m ³ /d)	Dopuszczalna maksymalna ilość ścieków (m ³ /d)	Sprawność oczyszczalni[%]	Odbiornik ścieków
Miejska oczyszczalnia ścieków w Warce (rok budowy 1973 zmod. 2004)	Mechaniczno-biologiczna z procesami nityfikacji, denityfikacji i detosfatacji	3989	9900	99	Rzeka Pilica
Gminna oczyszczalnia ścieków w Konarach (ukończ. 2017)	Mechaniczno-biologiczna typu SBR	143	150	99	Kanał A (starorzecze Pilicy)

- Źródło: Dane ZUK w Warce sp. z o.o.

Kanalizacja deszczowa obejmuje większą część miasta. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych realizowane jest w oparciu o pozwolenia wodnoprawne.

Gmina Warka posiada wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na terenie gminy Warka zatwierdzony uchwałą Rady Miejskiej w Warce na lata 2020 - 2023.

Plany w zakresie urządzeń kanalizacyjnych

W zakresie urządzeń kanalizacyjnych:

1	Modernizacja i rozbudowa Przep. 2
2	Budowa sieci kanalizacyjnej w ul. Reymonta (prost. do Bielańskiej); 200m

3	Modernizacja stacji trafo na oczyszczalni ścieków w Warce
4	Modernizacja ciągu osadowego na oczyszczalni ścieków w Warce
5	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Warce: koncepcja, stacja dozowania polielektrolitu, pompownia recykulatu, kolektor tłoczny rec.
6	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejsc. Przyłot; 4000m
7	Budowa sieci kanalizacyjnej dla aglomeracji Dębnowola i Klonowa Wola; 10000m
8	Budowa sieci kanalizacyjnej w rejonie Gośniewic, Michalczewa, Hornig; 13600m
9	Budowa OŚ i sieci kanalizacyjnej dla aglomeracji Bończa, Michałów, Branków; 10000m

Ponadto planowana jest:

budowa nowej oczyszczalni w okolicach Bończy, o przepustowości 150 m³/d, do której podłączone będą miejscowości Zastruże, Palczew, Bończa, Michałów Dolny, Michałów Górny i Michałów Parcela. Oczyszczalnia będzie obsługiwać ok. 97 % mieszkańców ww. miejscowości, tj. ok. 950 osób.

- przebudowa oczyszczalni w Nowej Wsi

Wysokość opłat pobieranych obecnie przez ZUK w Warce sp. z o.o. przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 12. Cennik wody i ścieków na terenie miasta i gminy Warka roku

Wyszczególnienie	Cena netto (PLN/m ³)*		
	Odbiorcy indywidualni	Instytucje budżetowe	Pozostali odbiorcy
Sprzedaż wody	3,72	5,70	6,20
Odprowadzenie ścieków**	3,25	4,66	8,99
Wyszczególnienie	Cena netto (PLN/m ³)*		

Źródło: Taryfa za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków na terenie gminy Warka, na okres 3 lat tj. 2022 – 2024 r.

Tabela nr 13. Rozdzielcza sieć kanalizacyjna - rodzaje zastosowanych przewodówkanalizacyjnych.

Rodzaj przewodów	Długość [m]	Średnica [mm]	Rok odbioru
Rury betonowe	6 540	600	Sukcesywnie w latach 70-80-tych
Rury kamionkowe	25 529	250-400	Sukcesywnie w latach 70-80-tych
Rury żeliwne	3 100	300	Sukcesywnie w latach 70-80-tych
Rury PCV	12 560	200-300	Sukcesywnie w latach 90-tych do obecnych

Źródło: Dane Zakładu Usług Komunalnych w Warce sp. z o.o.

Stan techniczny rurociągów jest dobry, oprócz wykonanych z żeliwa, które charakteryzują się dużą awaryjnością i wymagają modernizacji i wymiany.

Na terenie gminy Warka w Nowej Wsi istnieje oczyszczalnia ścieków w stanie złym. Jej przebudowa jest niezbędna dla zapewnienia możliwości odprowadzania ścieków mieszkańców Nowej Wsi i okolic.

GOSPODARKA ODPADAMI KOMUNALNYMI

Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Warka objęto nieruchomości zamieszkałe. Właściciele nieruchomości zamieszkałych zobowiązani są do wnoszenia na rzecz Gminy Warka opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Opłaty określone są w składanych do Burmistrza Warki deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi lub w przypadku niezłożenia deklaracji; określone są w wydawanych przez Burmistrza Warki decyzjach.

Właściciele nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za

gospodarowanie odpadami na rzecz Gminy (dotyczy nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy) wykonując obowiązek określony w art. 5, ust. 1, pkt 3b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, są zobowiązani do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych.

W związku ze zmianą ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, która weszła w życie 6 września 2019, dała gminom 12 miesięcy na wprowadzenie obowiązkowej segregacji odpadów komunalnych, dostosowanie stawek opłat do obowiązujących przepisów oraz zastosowania zwolnienia z części opłaty właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym, Rada Miejska w Warce podjęła uchwałę nr XXIV/161/20 z dnia 15 czerwca 2020 r., w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki takiej opłaty na terenie Gminy Warka (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 6666). Od dnia 1 lipca 2020 r.:

- ustalono obowiązek segregacji odpadów komunalnych na terenie Gminy Warka;
- ustalono stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości 32,00 zł miesięcznie od osoby zamieszkującej daną nieruchomość zabudowaną budynkiem wielorodzinnym;
- w przypadku stwierdzenia nie wykonywania obowiązku segregacji odpadów komunalnych na nieruchomości zabudowanej budynkiem wielorodzinnym ustalono podwyższoną stawkę opłaty w wysokości 64,00 zł za jednego mieszkańca;
- ustalono stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości 25,00 zł miesięcznie od osoby zamieszkującej daną nieruchomość zabudowaną budynkiem jednorodzinnym;
- w przypadku stwierdzenia nie wykonywania obowiązku segregacji odpadów komunalnych na nieruchomości zabudowanej budynkiem jednorodzinnym ustalono podwyższoną stawkę opłaty w wysokości 50,00 zł za jednego mieszkańca;
- w przypadku właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady

komunalne

w kompostowniku przydomowym ustalono zwolnienie w części opłaty w wysokości 1,00 zł miesięcznie za każdą osobę zamieszkującą daną nieruchomość.

Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Gminy Warka, ustalona została na podstawie ilości odpadów odebranych i zebranych od właścicieli nieruchomości w 2020 r.

Tabela Odpady komunalne odebrane z terenu Gminy Warka

Rodzaj odebranych odpadów	Kod odpadu	Masa odpadów [Mg]
Opakowania z papieru i tektury	15 01 01	110,1920
Opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	7,2800
Zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	237,9600
Opakowania ze szkła	15 01 07	200,9490
Odpady ulegające biodegradacji	20 02 01	300,8800
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	20 03 01	5 639,2521
Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	362,6200
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów (z wyłączeniem pyłów z kotłów wymienionych w 10 01 04)	10 01 01	31,8200
Suma odebranych odpadów komunalnych z terenu Gminy Warka		6 890,9531

Tabela Odpady odebrane bezpośrednio z nieruchomości zamieszkałych

Rodzaj odebranych odpadów	Kod odpadu	Masa odpadów [Mg]
Opakowania z papieru i tektury	15 01 01	55,8000
Zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	237,9600
Opakowania ze szkła	15 01 07	175,1290
Odpady ulegające biodegradacji	20 02 01	300,8800
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	20 03 01	5 062,1224
Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	362,6200
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów (z wyłączeniem pyłów z kotłów wymienionych w 10 01 04)	10 01 01	31,8200
Suma odebranych odpadów komunalnych od mieszkańców Gminy Warka		6 226,3511

Na terenie Gminy Warka funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów

Komunalnych. PSZOK zlokalizowany jest przy ul. Grójeckiej 24 do którego nieodpłatnie są przyjmowane niżej wymienione odpady komunalne od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Warka, którzy złożyli w Urzędzie Miejskim w Warce deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi lub otrzymali decyzję określającą wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi:

- papier;
- odpady opakowaniowe wielomateriałowe;
- odpady opakowaniowe ze szkła;
- odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych;
- odpady opakowaniowe z metali;
- odpady ulegające biodegradacji ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów;
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- odpady niebezpieczne;
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwach domowych w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek;
- zużyte baterie, akumulatory, świetlówki, żarówki lampy fluorescencyjne i inne zawierające rtęć;
- pozostałości farb i lakierów, klejów, żywic, tuszy, lepiszczy, aerozoli, rozpuszczalników oraz opakowań po tych środkach;
- opakowania po środkach ochrony roślin;
- opakowania po środkach chemii gospodarczej zawierające substancje niebezpieczne;
- oleje mineralne i syntetyczne oraz opakowania po tych środkach;

- zużyte opony pochodzące z rowerów, motorowerów, wózków, motocykli oraz do 5 sztuk z samochodów osobowych rocznie w przeliczeniu na jedną nieruchomości;
- odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne w ilości maksymalnej rocznej 0,5 m³ na jedną nieruchomości;
- tekstylia i odzież.

Tabela Odpady zebrane w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych

Rodzaj odebranych odpadów	Kod odpadu	Masa odpadów [Mg]
Zużyte opony	16 01 03	23,3400
Leki inne niż wymienione w 20 01 31	20 01 32	0,5400
Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	20 01 21*	0,0870
Urządzenia zawierające freony	20 01 23*	20,4790
Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	20 01 34	0,2760
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 31 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	20 01 35*	13,6920
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	20 01 36	11,8930
Suma zebranych odpadów komunalnych		70,3070

SIEĆ CIEPŁOWNICZA

Miasto i gmina Warka zasilane są w energię ciepłą poprzez system zakładowych, komunalnych, osiedlowych (spółdzielczych) i indywidualnych kotłowni. Obecnie zaopatrzenie w energię ciepłą następuje poprzez wykorzystanie tradycyjnych źródeł energii. W gminie funkcjonuje 26

kotłowni, z których większość opalana jest paliwami ekologicznymi

Tabela nr 14. Zestawienie kotłowni pracujących na terenie miasta i gminy Warka

LOKALIZACJA	UŻYTKOWNIK / ZARZĄDZAJĄCY	MOC [MW]	PALIWO	ZUŻYCIE PALIWA ROCZNIE
Warka, os 35 lecia 9	ZUK	8,2	Gaz	1.800.000 m ³
Warka, ul. Fabryczna 7A	ZUK	0,38	Gaz	95.000 m ³
Warka, ul Puławska 37	ZUK	0,72	Gaz	22.000 m ³
Warka, ul. Polna 19A	ZUK	0,565	Gaz	120.000m ³
Warka, ul. Warszawska 28	ZUK	0,405	Gaz	100.000m ³
Warka, ul Grójecka 24	ZUK	0,5	Węgiel	171,5 Mg
Warka, ul. Cmentarna 22	ZUK	0,11	Koks	32,8 Mg
Warka, ul. Wysockiego 3	ZUK	0,865	Gaz	160.000 m ³
Warka , ul. Farna 4	ZUK	0,08	Gaz	28 000 m ³
Warka, Pl St. Czarnieckiego	ZUK	0,132	Gaz	35 000 m ³
Warka, ul. K. Mazowieckiego	Spółdzielnia mieszkaniowa	0,41	Gaz	100.000m ³
Michałów – Szk. P.	Urząd Miejski	0,08	Węgiel	65,0 Mg
Dębnowola – Szk. P.	Urząd Miejski	0,1	Węgiel	56,16 Mg
Konary – Szk. P.	Urząd Miejski	0,16	Węgiel	48,6 Mg
Wrociszew – Szk. P.	Urząd Miejski	0,1	Gaz	18.864m ³
Gośniewice – Szk. P.	Urząd Miejski	0,028	Olej	7.490 l
Ostrołęka – Szk. P.	Urząd Miejski	0,09	Olej opałowy	16.609 l
Warka, ul Wójtowska 1-UG	ZUK	0,03	Gaz	5.500m ³
Warka, ul. Warszawska 24	Urząd Miejski	0,54	Gaz	73.740 m ³
Warka	Grupa Żywiec S.A. Browarw Warce	4,2 7,8 6,5	Węgiel Olej, biogaz Olej , Gaz	Brak danych
Warka	Warwin S.A.*	3 x 4,23 2,93	Węgiel Gaz	Brak danych
Warka, oczyszczalnia ścieków	ZUK	0,105	Olej opałowy	10.000 dm ³
Warka	Gomar Sp. zo.o.	5,328 3,335 6,5	Olej, gaz	Brak danych
Warka	DANKO Hodowla Roślin Sp. z o.o.	2x 0,13	Olej	Brak danych

Nowa Wieś	ZSP	4 x 0,53 2 x 0,29	Gazowa	770 t
-----------	-----	----------------------	--------	-------

* Warwin S.A. zawiaduje także osiedlową kotłownią na Winiarach. Są tam 2 kotły gazowe o mocy 466 KW każdy, a zużycie gazu wynosi 241.311 m³

Źródło: ZUK w Warce sp. z o.o.

Mieszkańcy budownictwa jednorodzinnego zaopatrują się w ciepło z indywidualnych źródeł. Szacuje się, że w około 50% są to ekologiczne kotłownie wykorzystujące olej opałowy, gaz ziemny lub gaz propan-butan, a pozostałe około 50% to tradycyjne kotłownie na paliwa stałe (przeważnie różne gatunki węgla).

Na terenie gminy występują dobre warunki do rozwoju energii z biomasy. W odniesieniu do indywidualnych instalacji określenie stopnia zużycia biomasy jest trudne do ustalenia. Biorąc pod uwagę znaczne powierzchnie sadów na terenie gminy, można przyjąć, że w ok. połowa spalanej paliwa jest obecnie biomasa. Jednakże, nie można uznać, że jest to działanie proekologiczne, bowiem wykorzystywane są tradycyjne kotły, gdzie sprawność kotła i efektywność spalania jest niska.

W zakresie gospodarki cieplnej gmina poza działaniami zmierzającymi do modernizacji kotłowni wykorzystujących konwencjonalne źródła energii powinna podjąć działania prowadzące do zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych poprzez modernizację kotłowni w budynkach przez nich administrowanych. Obecnie większość kotłowni opalana jest gazem ziemnym.

Istniejąca sieć ciepłownicza na Osiedlu 35-lecia wynosi 2357 m zaś na osiedlu Piotra Wysockiego 252,5 m. Sieci na osiedlu 35-lecia zostały zmodernizowane, ich stan jest bardzo dobry podobnie jak sieć osiedla Piotra Wysockiego .

ZAKŁAD USŁUG KOMUNALNYCH W WARCE SP. Z O.O.

W gminie Warka funkcjonowaniem gospodarki komunalnej zajmuje się

Zakład Usług Komunalnych w Warce Sp. z o.o., jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Warka.

Spółka powstała w wyniku przekształcenia zakładu. ZUK w Warce sp. z o.o. obejmuje zakresem swojej działalności teren miasta i gminy. Zadaniem jego jest zaspokajanie podstawowych potrzeb komunalnych społeczeństwa. W szczególności są to:

1. Produkcja, uzdatnianie i dystrybucja wody pitnej,
2. Eksploatacja, konserwacja i remonty sieci oraz urządzeń do produkcji wody pitnej,
3. Rozbudowa istniejących sieci wodociągowych i budowa nowych ujęć i sieci wodociągowych,
4. Rozbudowa i modernizacja obiektów kubaturowych urządzeń do produkcji wody,
5. Eksploatacja, konserwacja i remonty urządzeń do oczyszczania ścieków,
6. Rozbudowa istniejących sieci kanalizacji sanitarnej budowa nowych obiektów oczyszczania ścieków i kanalizacji sanitarnej,
7. Rozbudowa i modernizacja obiektów i urządzeń do oczyszczania ścieków,
8. Eksploatacja, konserwacja i remonty sieci kanalizacyjnych,
9. Eksploatacja, konserwacja i remonty sieci i urządzeń do produkcji ciepłej wody centralnego ogrzewania,
10. Produkcja, przesyłanie i dystrybucja ciepła, z eksploatowanych kotłowni,
11. Utrzymanie czystości w mieście,
12. Konserwacja i zagospodarowanie terenów zielonych,
13. Prowadzenie usług pogrzebowych oraz utrzymanie i rozbudowa urządzeń i obiektów cmentarnych,
14. Prowadzenie i eksploatacja wysypiska komunalnego,
15. Roboty ogólnobudowlane,
16. Dystrybucja gazu bezprzewodowego,

17. Dystrybucja paliw płynnych,

SIEĆ GAZOWNICZA

Dystrybucją oraz sprzedażą gazu ziemnego na terenie miasta i gminy Warka, jak również budową i eksploatacją sieci przesyłowej rozdzielczej i stacji gazowych, punktów redukcyjnych zajmuje się Polska Spółka Gazownictwa Spółka z o. o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie. Bezpośrednią obsługą odbiorców zajmuje się Rejon Dystrybucji Gazu Mogielnica, Biuro Obsługi Klienta w Grójcu..

Przez teren miasta i gminy Warka przebiegają:

- gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Radom – Warka,
- sieć gazociągów rozdzielczych średniego ciśnienia,
- sieć gazociągów rozdzielczych niskiego ciśnienia.

Na terenie miasta i gminy Warka znajdują się 2 stacje redukcyjno-pomiarowe I-ego stopnia, których zadaniem jest redukcja ciśnienia do ok. 0,2 – 2,5 MPa oraz nawonnienie gazu. Obiekty te zlokalizowane są w:

- Niemojewicach, stacja o przepustowości 9000 m³/h, zasilająca sieć w mieście, wsi Stara Warka i wsi Laski
- Zastrózu, stacja o przepustowości 3000 m³/h zasilająca miejscowości Zastróże, Palczew Parcela, Palczew, Wrociszew, Lechanice i Grzegorzewice

Ponadto na terenie miasta Warka znajdują się stacje redukcyjno-pomiarowe II

– ego stopnia, których zadaniem jest redukcja ciśnienia średniego, przesyłanego ze stacji I - ego stopnia, do ciśnienia niskiego, a następnie rozprowadzenie gazu siecią niskiego ciśnienia do odbiorców.

Na koniec 2021 roku na terenie miasta było 901 przyłączy do sieci gazowej, a na terenie wiejskim 157 przyłączy.

Reszta mieszkańców miasta i gminy korzysta z gazu propan-butan 39

dostarczanego indywidualnie w butlach gazowych. Dostarczany gaz zużywany jest przez odbiorców głównie do przygotowywania posiłków i podgrzewania wody, jak również w jednostkowych przypadkach do ogrzewania pomieszczeń.

Sieć gazowa jest w dobrym stanie i posiada znaczne rezerwy przepustowości, co pozwala na dalszą jej rozbudowę, a w rezultacie zgazyfikowanie całego miasta i gminy na przestrzeni kilkunastu następnych lat.

SIEĆ ENERGETYCZNA

Miasto i gmina Warca zasilane są w energię elektryczną, dostarczaną przez Polską Grupę Energetyczną Dystrybucja Spółka Akcyjna (PGE Dystrybucja s.a.)

Bezpośrednią obsługą odbiorców zajmuje się PGE Oddział Skarżysko – Kamienna. W zakresie zadań Zakładu pozostają przesył i sprzedaż energii oraz konserwacja i rozbudowa linii przesyłowych i urządzeń elektroenergetycznych. W Warce znajduje się posterunek energetyczny. Awaryjne sieci usuwane są przez Pogotowie Energetyczne.

Przez teren miasta i gminy Warca przebiegają następujące linie wysokiego napięcia WN:

- 220 kV dwutorowa linia relacji Mory - Kozienice, Piaseczno-Kozienice,
- 110 kV linia relacji Kozienice – Grójec.

Główne Punkty Zasilania GPZ, w których następuje transformacja wysokiego napięcia WN -110 kV na napięcie średnie SN - 15 kV, a następnie rozdzielnie na poszczególne ciągi sieciowe, usytuowane są w:

- Warce - 110/ 15 kV, o mocy 2,16 MVA,
- Michalczewie - 110/15 kV, o mocy 6,3 MVA.

Tabela nr 15. Długość linii energetycznych przebiegających przez obszar miasta i gminy

Wyszczególnienie	Linie wysokiego napięcia WN	Linie średniego napięcia SN	Linie niskiego napięcia NN	Razem linie energetyczne
Kable	0,0	17,9	29,7	47,6
Napowietrzne	9,8	175,1	245,8	430,7
Razem	9,8	193,0	275,5	478,3

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Warce

Energia elektryczna dostarczana jest do odbiorców siecią średniego i niskiego napięcia, którą tworzą głównie linie napowietrzne. Jedynie 10 % sieci stanowią linie podziemne - kable.

Transformacja napięcia z 15 na 0,4kV odbywa się za pomocą 186 stacji transformatorowych, rozmieszczonych na obszarze całego miasta i gminy Warka.

Obecny stan zaopatrzenia w energię elektryczną należy ocenić jako zadowalający. Energia doprowadzona jest do wszystkich obiektów na terenie miasta i gminy (odbiorców komunalnych i przemysłowych). Istniejąca sieć elektroenergetyczna w pełni pokrywa zapotrzebowanie mieszkańców.

Stan techniczny sieci i urządzeń towarzyszących, z których większość została wykonana w ostatnich 15 latach jest ogólnie dobry. Zadania w zakresie elektroenergetyki na najbliższe lata określa „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla i miasta i gminy Warka”. Przewiduje on przeprowadzenie do 2006 roku modernizacji linii SN relacji Warka - Góra Kalwaria i Warka - Zakrzew, a także fragmentów linii SN w Warce oraz linii NN w miejscowościach

Michałów Górny, Martynów, Krzesniaków, Wichradz, Budy Opoždżewskie i Prusy.

Poprawa stanu istniejącego wymaga nowych inwestycji w zakresie budowy i modernizacji stacji transformatorowych, dostosowanych szczególnie do wymagań sadownictwa (magazynowanie owoców) i przetwórstwa oraz modernizacji istniejących przewodów energetycznych. Planuje się również zamianę linii napowietrznych na kable ziemne, które są znacznie trwalsze i w mniejszym stopniu narażone na uszkodzenia mechaniczne.

W gminie istnieje 3113 punktów oświetleniowych. W 2016 roku dokonano modernizacji oświetlenia drogowego. Wymienione zostały energochłonne oprawy rtęciowe i sodowe na energooszczędne oprawy ledowe.

3.6. . Gospodarka i rolnictwo

Gmina ma charakter rolniczo-przemysłowy. Na terenach wiejskich podstawowym sektorem gospodarki jest rolnictwo, wyraźnie wyspecjalizowane w kierunku sadowniczym. Na terenie gminy Warka jest ponad 2,5 tys. gospodarstw rolnych. Głównie są to gospodarstwa sadownicze, gdzie uprawiane są jabłonie, grusze, śliwy i wiśnie. W ostatnich latach obserwuje się wzrost upraw truskawek i borówek.

Sadownicze tereny położone są głównie w zachodniej, północnej i wschodniej części gminy.

Podstawowymi kierunkami rozwoju sadownictwa i przemysłu przetwórczego na tym terenie w najbliższych latach będą:

- Zwiększenie upraw poszukiwanych owoców deserowych,
- Wybudowanie na terenie gminy co najmniej dwóch centr sortowniczo- dystrybucyjnych umożliwiających szybkie przygotowanie jednolitych partii towaru, w różnych klasach zarówno na rynek krajowy, jak i na eksport, rozwój zakładów produkujących musy owocowe oraz suszone i kandyzowane owoce.

Wszystkie te działania powinny być wspierane poprzez wykorzystanie możliwości wynikających z finansowania w oparciu o środki unijne.

Podstawą gospodarki w gminie Warka jest rolnictwo oraz małe i średnie firmy. Według danych zawartych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEiDG) prowadzonej przez Ministra ds. gospodarki na terenie gminy Warka na koniec roku 2021 zarejestrowanych było ok 1200 przedsiębiorców. Najwięcej podmiotów gospodarczych działa w sekcji transportu drogowego towarów, sprzedaży detalicznej prowadzonej przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet oraz pozostałej sprzedaży detalicznej prowadzonej w niewyspecjalizowanych sklepach.

W 2020 r. wprowadzono 652 wnioski do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, dotyczące m.in. założenia nowej działalności gospodarczej, zmiany, zawieszenia czy wykreślenia prowadzonej działalności gospodarczej.

3.7. Kapitał społeczny i ludzki

W gminie istnieje szereg organizacji pozarządowych, realizujących własne cele statutowe, których działalność pozwala na pozytywne wyróżnienie lokalnego społeczeństwa w zakresie samoorganizacji. Wśród aktywnych organizacji obejmujących swoim działaniem obszar Nowej Wsi można wymienić m.in. Ochotniczą Straż Pożarną w Nowej Wsi, Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze Oddział im. Witolda Krawczyka, , Stowarzyszenie W.A.R.K.A. oraz kluby sportowe zrzeszające członków z całej gminy Warka. Na terenie Nowej Wsi działa m.in. nieformalny Klub Seniora „Czerwone Jabłuszko” Nowa Wieś.

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą oceny strategicznej badanego podmiotu.

Składa się ona z analizy miejscowości (synteza jej mocnych i słabych stron), oraz analizy jej otoczenia (szanse i zagrożenia). Nazwa SWOT jest akronimem stworzonym ze skrótów angielskich pojęć: **S**trengths (mocne strony), **W**eaknesses (słabe strony), **O**pportunities (szanse) i

Threats (zagrożenia).

Dokonanie prawidłowej identyfikacji uwarunkowań oraz analiza poszczególnych sfer przestrzenno – społeczno – gospodarczych, które wpływają lub mogą wpłynąć na funkcjonowanie miejscowości **Nowa Wieś** pozwoliło na sformułowanie celów i zadań oraz określenie kierunków rozwojowych wsi dla podniesienia poziomu i jakości życia mieszkańców. Poniżej wnioski z przeprowadzonej analizy:

Mocne strony

- Infrastruktura społeczna – 2 szkoły, parafia,
- Kapitał społeczny: OSP, KGW, klub seniora
- Aktywność społeczna
- Tradycje sadownicze
- Niski poziom bezrobocia
- Stosunkowo dobra jakość życia mieszkańców

SŁABE STRONY

- miejscowość na dużym obszarze
- podziały społeczne
- zły stan dróg i chodników,
- niewystarczający stan infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej
- niskie dochody mieszkańców,
- niski poziom ochrony środowiska,
- brak bezpieczeństwa ludzi i mienia w odczuciu społecznym,
- braki w infrastrukturze technicznej,

SZANSE

- bliskość Warszawy i Radomia,

- położenie w pobliżu trasy tranzytowej zachód – wschód,
- położenie w centrum okręgu sadowniczego,
- znaczna atrakcyjność turystyczna regionu,
- wysokie walory środowiska naturalnego w regionie,
- środki zewnętrzne
- duży rynek zbytu na produkty sadownictwa,

ZAGROŻENIA

- migracja młodzieży z terenu miejscowości Nowa Wieś i Gminy Warka ,
- przewidywane zmiany prawa,
- brak miejsc pracy w regionie zgodnych z kwalifikacjami
- zanieczyszczenie środowiska w regionie,

5. Opis i charakterystyka obszarów

Nowa Wieś jest położona wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 730.

Tym co ją wyróżnia spośród innych miejscowości na terenie gminy Warka jest koncentracja placówek edukacyjnych. W Nowej Wsi znajduje się Centrum Kształcenia Ustawicznego wraz z Internatem, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Tomasza Nocznickiego (szkoła o dominującym profilu rolniczym) oraz Zespół Szkolno – Przedszkolny.

W Nowej Wsi kilka lat temu został wybudowany kościół. Jednak jego usytuowanie nie sprzyja zaspokajaniu innych potrzeb mieszkańców oprócz religijnych. Znajduje się tutaj też jednostka OSP Nowa Wieś. Mieści się ona w niewielkim budynku zlokalizowanym na małej działce (ok. 600 m²). W Nowej Wsi znajduje się także zabytkowy dwór szlachecki z XIX wieku. Dwór wrócił do przedwojennych właścicieli i nie pełni żadnych funkcji społecznych.

6. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć

6.1 Opis inwestycji, przedsięwzięcia

Zgłoszone zadania inwestycyjne planowane do realizacji w latach 2022-2025. Lista przedstawionych zadań jest otwarta i może ulegać modyfikacji i uzupełnieniom w tymże okresie.

6.1.1 Nazwa, cel, przeznaczenie, harmonogram realizacji, kwotakońcowa, źródło pozyskania funduszy

Planowane działania do realizacji w latach 2022-2025

Lp.	Nazwa zadania	Cel	Przeznaczenie	Kwota końcowa	Harmonogram realizacji	Źródło finansowania
1.	Przebudowa oczyszczalni w Nowej Wsi	<i>Poprawa stanu środowiska oraz podniesienie jakości życia mieszkańców</i>	<i>Oczyszczanie ścieków komunalnych dla miejscowości Nowa Wieś I przyległych</i>	6.000.000,00	2022-2025	<i>Gmina Warka, PROW</i>

Opis zadań:

1. Przebudowa oczyszczalni w Nowej Wsi

Oczyszczalnia zlokalizowana jest w województwie mazowieckim, powiat grójecki , gmina Warka, w miejscowości Nowa Wieś , na działce o numerze 115/57. Istniejąca oczyszczalnia ścieków o przepustowości ok. $Q_{dśr} = 60 \text{ m}^3/\text{d}$ wykonana była w latach 70-tych XX wieku w technologii zraszanych złóż biologicznych . W chwili obecnej jest obiektem wyeksploatowanym , w fazie tzw. „śmierci technicznej” i nie nadaje się do remontu .Przebudowa oczyszczalni ścieków polegać ma m.in. na budowie nowego reaktora biologicznego w systemie SBR z 2 ciągami technologicznymi , budowę pompowni ścieków, zbiornika osadu Zakres robót obejmuje wszelkie roboty budowlano-montażowe związane z wykonaniem i wyposażeniem obiektów, połączeń technologicznych i sieci zewnętrznych, dostarczeniem niezbędnych mediów, zapewnienia niezbędnej komunikacji oraz ukształtowaniem i zagospodarowaniem terenu.

Źródła

1. O Nowej Wsi i budowniczych kościołów, Ks. Grzegorz Kalwarczyk, Warszawa 2004
2. Geografia regionalna Polski, J. Kondracki, PWN Warszawa 2000
3. Zakład Ochrony Przyrody i Zasobów Naturalnych PAN, Kraków 1992
4. System Informacji Oświatowej
5. Dane Urzędu Miejskiego w Warce
6. Dane Gminnej Instytucji Kultury "Dworek na Długiej"
7. Dane Centrum Sportu i Rekreacji w Warce
8. Dane Miejsko - Gminnej Biblioteki Publicznej w Warce
9. Dane Zakładu Usług Komunalnych w Warce sp. z o.o.
10. Dane GUS

Uzasadnienie

Warunkiem ubiegania się o środki w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 jest ujęcie w dokumencie o charakterze strategicznym planowanych zadań inwestycyjnych. Plan Odnowy Miejscowości Nowa Wieś na lata 2022-2025 jest dokumentem strategicznym, w którym ujęto zadanie pt. „Przebudowa oczyszczalni w Nowej Wsi”. Plan ten jest niezbędnym załącznikiem ubiegania się o dofinansowanie w ramach naboru wniosków PROW „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” objętego PROW 2014-2020 operacje typu „Gospodarka wodno-ściekowa”.